

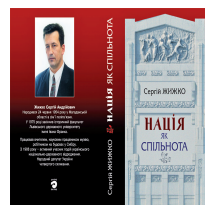
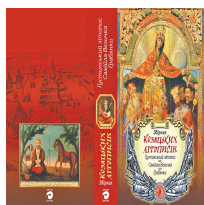
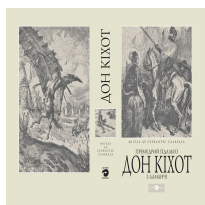
С. К. Жолоб, Т. Г. Білецька

Дніпро

«**ДНІПРО**» – державне спеціалізоване видавництво художньої літератури. Бере свій початок від [Всеукрвидаву](#), засн. 5 травня 1919 постановою ВУЦВК. Організатори – [В. Блакитний](#), [П. Тичина](#), [Д. Загул](#), [Г. Нарбут](#) та ін. Від 1922 – Державне видавництво України, після реорганізації 1930 – «Література і мистецтво» («ЛіМ») у складі Державного видавничого об'єднання України, від 1934 – «Художня літ-ра», від 1935 – Держлітвидав України (у воєнні роки – у складі Укрдержвидаву, від 1946 – знову окреме видавництво), від 1964 – видавництво худож. літ-ри, від 1994 – сучасна назва. Після війни діяльність видавництва спрямовано на поповнення знищених книжк. фондів України. За 10 повоєн. років випущено 1157 назв накладом понад 44 млн прим. Від 1946 видано майже 9 тис. назв заг. накладом бл. півмільярда прим. (твори укр. і зарубіж. класиків, сучас. письменників, фольклор, книжки з історії України, літературознавчі праці, культурол. видання). Вид-во здійснювало розроблення і втілення нац. програми систематизов. видань укр. та світ. класики: 1956–66 видано 100 томів із запланованого 250-том. корпусу укр. класики, низку імен повернуто після десятиліть замовчування. Вироблено наук. засади випуску багатотом. і антологій. видань. Щороку поповнювали шевченкіану «Д.». Укр. класику перевидавали мас. накладами у серіях (від 1966 – у «Шкіл. б-ці», від 1983 – у «Б-ці укр. класики “Д.”»), передплат. виданнях, двотомниках і одностомниках. На поч. 60-х рр. у «Д.» побачили світ перші книжки В. Симоненка, І. Драча. Тут уперше вийшли романи «Собор» О. Гончара та «Мальви» Р. Іваничука. Окремими й багатотом. виданнями перевидано вибрані твори сучас. укр. прозаїків, поетів, драматургів; у монографіях і збірниках друкували дослідж. критиків та літературознавців. Особливу роль відіграло «Д.» у становленні в повоєнні роки укр. школи худож. перекладу. Видання зарубіж. класики – сотні томів, організованих у групу серій та б-к (популярні серії 1950–80-х рр.: «Б-ка світ. класики», «Вершини світ. письменства», «Зарубіжна новела», «Мудрість народна», «Перлини світ. лірики» та ін.). У «Д.» вийшли перші видання «Декамерона» Дж. Боккаччо й «Фауста» Й. Гете в перекладі М. Лукаша, Гомерові «Іліада» та «Одіссея» в перекладі Бориса Тена, твори Софокла, Горация, Овідія, Лукреція в перекладі А. Содомори, низка двотом. і одностом. антологій. Серед передплат. видань – твори Г. Гайне у 4-х т., Гі де Мопассана у 8-ми т., А. Франса у 5-ти т., Е. Гемінґвея у 4-х т., В. Шекспіра у 6-ти т. Від 1971 «Д.» випускало твори укр. письменників і укр. фольклор іноз. мовами. Низку подарунк. і сувенір. видань «Д.» відзначено дипломами

на міжнар. і респ. книжк. виставках та конкурсах мистецтва книги. Після послаблення ідеол. диктату у 2-й пол. 1980-х рр. «Д.» спільно з Інститутом літ-ри АН УРСР розробило програму випуску творів замовчуваних і забутих письменників. Видано вибр. твори у 2-х т. М. Костомарова, П. Куліша, М. Хвильового, Б. Лепкого, Б. Антоненка-Давидовича та ін., в 1-му т. – Б. Грінченка, О. Турянського, К. Гриневичевої, А. Чайковського, Ю. Опільського, В. Винниченка, М. Вороного, Леся Курбаса, Г. Косинки, М. Драй-Хмари, П. Филиповича, Юрія Клена, Л. Гребінки та ін. Виходили численні передплатні видання; поновлено та переглянуто ті, що видавалися, засн. кілька нових видавничих серій («Б-ка істор. прози», «Майстри поет. перекладу», «Укр. літ. думка», «Зарубіжна проза ХХ ст.» та ін.). 1991 існувало 18 серій та б-к. Щороку випускали 250–255 назв накладом бл. 14 млн прим. Розпочато роботу над виданням сучас. українською мовою, з ґрунтов. вступ. статтями й наук. коментарем, широко ілюстрованих найцінніших пам'яток давньої істор. прози, літописів княжої та козац. доби. 1989 вийшов «Літопис Руський», 1992 – «Літопис Самійла Величка» у 2-х томах. На жаль, випуск запланованого корпусу літописів, а також розпочаті багатотомні видання творів М. Костомарова, П. Куліша, Б. Грінченка, В. Винниченка, Г. Хоткевича і здійснення широкої програми перекладу зарубіж. літ-ри припинено через системну кризу, яка охопила укр. книговидання від 1990 і в подальші роки різко звузила видавничі можливості. Проте «Д.» випустило подарунк. видання «Доля: Книга про Тараса Шевченка в образах і фактах», антологію «Тисячоліття (Поетичний переклад України-Русі)», зб. «На ріках Вавілонських (З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини)», «Козацька християнська республіка» Д. Наливайка, «Твори» Б.-І. Антонича, «Дон Кіхот» М. Сервантеса та ін. Серед кращих видань: «Герби міст України» (2001), «Труди і дні Кобзаря» П. Жура (2003), «Кобзар» Т. Шевченка з іл. М. Стороженка, «Дар Евдотеї» Д. Гуменної, «Вибране» М. Руденка, «Вибране» Л. Талалая, «Вибрані твори» М. Вінграновського, «Повне зібрання творів» І. Величковського (усі – 2004), «Золотий виноградник» Р. Чілачави, «Україна: ХХ століття» Т. Гунчака, «Час творчості» В. Стуса (усі – 2005), «Український костюм» Т. Ніколаєвої, «Декамерон» Дж. Боккаччо (обидва – 2006). Директор – В. Войтович (від 2000).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Дніпро / С. К. Жолоб, Т. Г. Білецька// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22161>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).